

e-TÜRKİYE

T.C. Başbakanlık
İdareyi Geliştirme Başkanlığı

Yönetimin Etkinleştirilmesi

Kamu yönetimi, toplumun ihtiyaçlarına cevap vermek ve üstlendiği görevleri etkili bir şekilde yerine getirmek esasına yönelik olarak oluşturulmuştur. Dolayısıyla, yönetimin, hizmetin gereklerine ve değişen koşullara uyumunun sağlanması için sürekli olarak gözden geçirilmesi ve hizmete uygun hale getirilmesi gerekmektedir.

Bu doğrultuda, günümüzde, ekonomik, sosyal, kültürel ve teknolojik alanlardaki gelişmeler sonucu, kamu yönetiminde, hizmetlerin daha etkin yapılmasına olanak veren yeni yönetim kavramları ortaya çıkmıştır. Bu gelişmenin sonucu olarak, kamu sektörünün sınırları daraltılarak, çağdaş devletin fonksiyonları **adalet, güvenlik ve savunma** olarak belirlenmektedir. Böylece, bireylerin ve vatandaşa hizmetin ön plana çıktığı bir anlayışa gelinmiştir.

Ülkemizde, hantal yapıları, aşırı istihdam, engelleyici bürokratik zihniyet gibi nedenlerle, kamu kesimi öncü olmak yerine, gelişmelerin önünü tıkama noktasına gelmiştir. Mevcut hantal ve merkezîyetçi yapıya son verilmediği ve güçlü yerel yönetimler oluşturulamadığı sürece bu durum devam edecektir. Söz konusu sağlıklı yapıdan en kısa zamanda kurtulmak, ülkemizin önünde yeni ufuklar açacaktır.

Ülkemizde, sözkonusu sorunların aşılabilmesi için uzun yıllar bir dizi çalışma yapılmıştır. Ancak, siyasi iradenin gösterilememesi ve teknolojik altyapının yetersiz kalması nedenleriyle bu çalışmaların uygulama geçirilmesi şansı doğmamıştır. Bu gecikme sonucu, yönetim, halka çağdaş anlamda hizmet sağlayamamış ve onunla bütünleşememiştir. Tarafların görev, yetki ve sorumlulukları belirlenememiş, her türlü hizmeti devletin yapması beklenir hale gelmiştir.

Gelişen çağdaş anlayışın gerisinde kalan idari ve ekonomik politikalar sonucu oluşan;

- Giderek büyüyen kamu teşkilatları,
- Hükümet yapısının genişlemesi,
- Siyasi kadrolaşma,

devlet yapısındaki aşırı büyüme ortaya çıkarmıştır. Bu gelişmelerin sonucunda **her şey devlet için ve her şeyin devlet tarafından yapılması** anlayışı yerleşmiştir. Oysa, çağdaş anlayışın gereği düzenleyici ve denetleyici olmalıdır.

Kamu hizmetlerinin vergi toplanması yoluyla bütçe kaynaklarıyla finanse edilmesi noktasında, fayda-maliyet dengesi iyi kurulamamakta, siyasi ve bürokratik yaklaşımlarla devamlı olarak genişlemektedir. Genel bir kural olarak, kamunun hizmet kapasitesinin ötesinde büyüdüğü gözlenmektedir. Diğer taraftan iyi planlanıp denetlenmediğinde halka hizmet eden bir yönetim yerine, kendi kendine hizmet eden bir yönetim yapısı ortaya çıkabilmektedir. Böyle bir yapıda, yönetime her gün yeni birimler eklenmekte, aynı hizmet birden fazla birim tarafından yerine getirilmeye çalışılmakta ve bu birimler arasında koordinasyonu sağlayacak yeni birimlere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu süreçte, hizmetten bağımsız birimler oluşabilmekte, kamu hizmetlerinde yavaşlama, etkinliğin azalması ve bürokratik işlemlerin artması gibi olumsuzluklarla karşılaşmaktadır.

Kamu yönetiminin yeniden düzenlenmesi çalışmalarında göz önüne alınması gereken hususlardan biri de, düzenlemelerin ekonomik gereklere uygunluğu ile düzenlemelerin piyasa ortamına, rekabete ve verimliliğe dönüklüğünün sağlanmasıdır. Nitekim, şubat 2001 ekonomik krizi de; yönetimde maliyetlerin ve ekonomik gereklerin göz önüne alınmamasının, ülkeyi nasıl bir yükte karşı karşıya bıraktığı açıkça göstermektedir.

Bu nedenle yönetimde yapısal düzenlemeler yapılırken ekonomik gereklerin dikkate alınması önemlidir. Ancak bu tek başına yeterli olmayıp, bunun yanı sıra devletin faaliyet alanının ve görevlerinin yeniden gözden geçirilmesini de gerektirmektedir. Kısaca, kamu yönetiminin geniş bir çerçevede ele alınarak yeniden yapılandırılması gerekmektedir.

Bu kapsamda; merkezi yönetime ait yetkilerin yerel yönetimlere devredilmesi, devletin doğrudan yerine getirmesi gerekmeyen hizmetlerin özelleştirilmesi veya kapatılarak ekonomiye yük olmaktan çıkarılması gibi uygulamalar, kamu yönetiminin yeniden yapılanmasında üzerinde durulması gereken hususlardır.

Bugün, ekonomik krizle birlikte iyice açıklık kazanan ve kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması çalışmalarında dikkat edilmesi gereken bir husus da kamu harcamalarının bütçe kaynaklarıyla karşılanması konusunda dikkatli davranılması gereğidir. Kaynak yaratılmaksızın yeni kamu birimleri kurulmaması, yeni personel istihdamında ölçülü davranılması ile siyasi iktidarların ekonomik faaliyetlerine anayasal bir sınır getirilmesi gibi hususların gündeme alınmasının gerekliliği açıkça görülmektedir.

Diğer taraftan küresel mali piyasalarda, spekülative yabancı sermayenin ekonomik krizin oluşması ve derinleşmesinde olumsuz ve hızlandırıcı rol oynadığı dikkate alınarak ekonomik yapıda **yabancı sermaye** yerine **yabancı yatırımların** özendirilmesi yönünde yapısal önlemlerin alınması, ekonomik gelişmeyi sağlamak üzere serbest bölge faaliyetlerinin teşvik edilmesi ile endüstri bölgeleri kurulmasına kadar yeni araçların araştırılıp yürürlüğe konulması da yararlı olacaktır.

Yönetimde etkinliğin sağlanması için ayrıca, açıklığın sağlanması, yolsuzlukların ve suiistimallerin önlenmesi için iyi bir denetim sistemi kurulması ve yönetimin kamuya duyarlılığının sağlanması hususları da önemlidir.

Küresel gelişmelerle birlikte uluslararası ilişkilerin artması ve ülkemizin Avrupa Birliği'nin bir parçası olma yolundaki çabaları, kamu hizmetlerinin uluslararası standartlara uygun bir biçimde düzenlenmesini zorunlu hale getirmiştir. Dolayısıyla kamu yönetimi

sisteminin uluslararası ilişkilerin gerektirdiği bir yapıya kavuşturulması da gerekmektedir. Bu doğrultuda kamu yönetiminin günün koşullarına, uluslararası ilişkilere ve ekonomik gereklere göre ele alınması zaruridir.

Türkiye, bugüne kadar birikmiş, fakat yapısal çözümlere kavuşturulamamış sorunlarından kurtulmak ve dünya ile bütünleşmek için çağdaş yönetim tekniklerini ve gelişmiş teknolojiyi birlikte kullanmak yönünde çaba göstermektedir. Çalışmalardaki temel ilke; **Türkiye gerçeklerinden hareketle, dünya ile bütünleşmektir.**

Sonuç olarak, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması, bilgi ve iletişim teknolojisi kullanılarak, devlet teşkilatının en uygun düzeye çekilmesinin sağlanması ve **"Kamu Yönetiminin Yeniden Yapılandırılmasında Amaç ise; Devletin Büyüklüğü veya Küçüklüğü Değil, Kendisine Yüklenen Rol İle Kapasitesinin Orantılı Olmasını Sağlamak"** olmalıdır.

Teknolojik Gelişme, Yeni Ekonomi ve e-Devlet

Bilgi ekonomisi

Bugün içinde yaşanan küresel ekonomi, bilgi ekonomisine geçiş olarak kabul edilmektedir. Ancak, 20. Yüzyılın sanayi ekonomisinde başarıyı belirleyen kural ve uygulamaların, ağ yapısıyla birbirine bağlanmış kaynakların, diğer ekonomik kaynaklardan daha kritik olduğu bir dünyada yeniden tanımlanmaları gerekmektedir. Artık bilgiler, klasik kaynaklardan çok, elle tutulup gözle görülemeyen soyut varlıklara dayanmaya başlamıştır. Günümüz ekonomisinde, bilgi stokları, akışları, bilgi dağılımı, yaratımı ve ekonomik performans arasındaki ilişkiler henüz kodlanmamıştır. Bilgi ekonomisini doğuran bilgi yönetimi, bilginin tanımlanması, sınıflandırılması ve işlenebilir hale getirilmesidir. Bilgi ekonomisi ise, bunun bir sonucudur.

Günümüzde, bilgi ekonomisinin doğuşuna neden olan ve ulusal rekabetçiliğin geleneksel kurallarını değiştiren üç büyük güç bulunmaktadır:

Küreselleşme: Günümüzde ürünler, ürünlerin temin edildiği yerler ve pazara sunulduğu piyasalar küreselleşmiştir. Birçok şirket, üretimlerini ve geliştirme faaliyetlerini başka ülkelere ihale etmektedir.

Bilgi yoğunluğu: Etkili üretimin, bilgi alışverişine dayandığı kabul edilmektedir. Gelişmiş ekonomilerde, çalışanların çoğu bilgi çalışanıdır. Artık, birçok işçi, kol gücünden çok, beyin güçlerini kullanmaktadır.

Ağlar: İnternet gibi dünya çapındaki ağların gelişiminden çıkan sonuç, ürün ve hizmetlerin bilgisayar ağları üzerinde geliştirilmesi, alışverişinin ve dağıtılmasının mümkün olmasıdır.

Bilgiye yapılacak yatırım, diğer faktörlerin üretimi artırmaya yardımcı olmasını sağlayabilir. Hatta bu faktörlerin ayrı birer ürün veya süreç haline gelmelerini sağlayabilir. Bilgi yatırımları geleneksel olarak azalan değil, artan geri dönüşler sağladıkları için de uzun süreli ekonomik büyümenin anahtarı konumundadırlar.

e-Devlet Esasları

Yönetimin gözden geçirilmesinde ve geliştirilmesinde yeni teknolojik imkanların kullanılması ve hizmet kalitesinin artırılması önemli bir husustur. Bu doğrultuda gelişmiş ülkeler, artık **e-Devlet** 'ten söz etmekte ve devlet yapısının teknolojik yeniliklere uygun olarak dönüştürülmesi gereğini vurgulamaktadır. Nitekim devlet hizmetlerinde bilgi teknolojilerinden yararlanılması, hizmetin kalitesini ve hızını artıracaktır. Bu nedenle, Türkiye'de **Ulusal Bilgi Sistemi** oluşturma faaliyetleri başlatılmıştır. Bu sistemde; son bölümde ayrıntılı olarak açıklanan kamu internet servis sağlayıcısının kurulması, sayısal imza ile elektronik haberleşme alt yapısının oluşturulması ve benzeri yönde çalışmalar sürdürülmektedir.

e-Devlet, vatandaş ve devlet arasındaki bağlantıyı esaslı olarak değiştirebilir. Devletin vatandaşların isteklerine daha fazla karşılık vermesini ve daha uzaktaki vatandaşlarla olan işlemlerin büyük ölçüde gelişmesini sağlayabilir ve her vatandaşın demokratiklik sürecinin aktif parçası olmasına yardım eder.

Bu anlamda büyük fikir **e-vatandaş** tır. e-devlet, insanları sadece bir diğerine ya da e-ticaret yapan pazarlara bağlamakla kalmayan, fikirlerin, tartışmaların, önceliklerin, inisiyatiflerin, hizmetlerin, işlemlerin ve sonuçların yer aldığı bir ortamdır.

e-Devlet neler sağlamalıdır ?

Kullanımı kolay: Vatandaşlarını, onların tercihleri ve ihtiyaçlarına göre devletle, yerel yönetimlerle ve uluslararası kuruluşlarla bağlayabilmelidir,

Herkes için kullanılabilir: Evde, işte, okulda, kütüphanede ve diğer topluma açık yerlerde ulaşılabilir olmalıdır.

Özel ve güvenli: e-devletin gelişmesi ve kamuya hizmeti için, gerektiği şekilde, güvenilirlik ve gizliliğin kendine özgü standartları kanıtlanmış olmalıdır.

Yenilikçilik ve sonuçlara yönelme: Son teknolojiyen yararlanılmalıdır,

İşbirlikçi: Açık bir şekilde kamu, özel, araştırma kurumları arasında, uzmanlık ve deneyimlerine dayalı ortaklaşa geliştirilmiş çözümler olmalıdır.

Maliyet açısından etkili: Verimliliği sağlayacak stratejik yatırımlar yapılmalıdır.

Dönüşüm: Yalnızca varolan uygulamaları otomatikleştirmek yerine, devlet işleyişini değiştirmede kişisel ve kurumsal önderlik aracılığıyla teknolojiyen yararlanmalıdır,

e-Devlet Yapılanması

e-Devlet, çağın gelişmelerini, olanaklarını ve sınırlarını politik, kurumsal, teknolojik olarak araştırarak;

- Bilginin araştırılması, seçilmesi, analizi ve paylaşımı için geliştirilecek teknolojilerin kamu görevlilerinin karar verme süreçlerini derinden etkilediği, bu teknolojilerin kullanımıyla birlikte, halk katılımı ve açık devlet kavramlarının mümkün kılındığı,
- Devlette gerçekleştirilecek ileri düzeydeki tüm bilgi teknolojileri uygulamalarının, politikalar, süreçler, bilgi ve teknoloji ile bütünleştirildiği,

- Şu anda devlet tarafından verilen çoğu hizmetin özel girişim ve sivil toplum kuruluşları ile diğer kuruluşlar tarafından verildiği,
- Vatandaşların demokratik süreçlere katılması için yöntem ve ölçümler geliştirilen ve kendini sürekli yenileyen,
- Sayısal imza, elektronik oy verme ve vergilendirme gibi çağdaş sistemlerin kullanımını mümkün kılan,
- Kamu sektöründe, iletişim ve kayıt yönetiminin gündelik hayatın bir parçası haline geldiği,
- Sürekli gelişmeleri takip eden bilgi teknolojileri yönetiminin var olduğu,
- Birbiriyle uyumlu çalışabilen güvenli sistemlerin geliştirildiği,
- İnternet teknolojilerini kullanarak devletin açık bilgisine ulaşımın altyapısını oluşturulduğu,
- İnternet kullanımının kamu sektöründe ve halk arasında daha yaygın hale gelmesiyle yeni ve bütünleşik hizmetler verebildiği,
- Araştırma kaynaklarının kullanılabilir bilgi sağladığı ve uygulanabilir yöntemler geliştirebildiği,

bir devlet yönetimidir.

e-Devlet Uygulamasında Teknolojinin Katkıları

e-Devlet uygulamasında, teknolojiyle birlikte daha etkin çalışma araçları sağlayacaktır. İletişim araçları, daha resmi iletişim yöntemleri ile mümkün olmayan bağlar ve ilişkilerin desteklenmesinde ve beslenmesinde etkili rol oynayarak, çalışan iletişimini güçlendirecektir. Etkileşimli uzaktan öğrenme ve konferans gibi teknolojik araçlar ile yer ve zamandan bağımsız iletişim kurulabilecektir. Ayrıca, veri görselleştirmesi, bilgi çıkarımı, veri entegrasyonu ve sayısal kütüphane teknolojileri gibi bilgi yönetimi araçları, bilginin kullanımı ve yaygınlaştırılmasına olumlu katkılarda bulunacaktır. Veri ambarları gibi teknolojiler, farklı kaynaklardan bilgiyi bir araya getirecek, bunun yanı sıra veri yönetimi ve bilgi arama araçları, birçok konuda planlama ve değerlendirme amaçlı olarak kullanılabilir.

e-TÜRKİYE

Günümüzde, vatandaşların devletle ilişkilerindeki ihtiyaçları ve beklentilerinin esas olarak değişmesi devlet tanımında da göze çarpar bir şekilde farklılaşmalara neden olmuştur. Daha iyi bir kamu hizmeti için, vatandaşların ihtiyaçlarına göre devletten vatandaşlara doğrudan bilgi akışını içeren yeni bir yönetim şeklinin tanımlanmasına gereksinim doğmuştur.

Ülkemizde, karşılaşılan aksaklıkların düzeltilmesi amacıyla, kamu yönetiminin yeniden yapılandırılması faaliyetleri sürdürülmektedir. **Bu faaliyetlerde amaç; genelde, ülke yönetiminde çağdaş yapısal değişimleri gerçekleştirmek, özelde, yönetimi bilgi teknolojisi üzerine uyarlamaktır.**

Bilgi çağının getirdiği değişim; vatandaşı, kendisine hizmet sağlayanlara daha da yakınlaştırarak, kendi ihtiyaçları doğrultusunda daha aktif hale getirmiştir. Bu yaklaşımda, yürütme organı olarak **e-Hükümet**, temelde vatandaşın ihtiyaçlarına daha iyi hizmet verebilmekle ilgilenmektedir. e-Hükümet, yürütmenin teknik politikalarını ve kamu

sektörünün birbirine uygun bilgi sistemlerinin bir temel çatı altında beraber çalışabilirliğini sağlamaktadır. e-Hükümet, bilgiye erişimi ve vatandaşa hizmet sunumunu geliştirmeye yardım edecek, yorumları ve yenilikleri toplayarak uygulamaya almaktadır.

e-Hükümet, vatandaşlarına daha iyi hizmet vermeye ve bilgi kaynaklarının daha etkin kullanılmasına odaklanarak ulaşılmaya kolay, güvenli, yüksek kaliteli hizmet hazırlamaktadır. Bu yüzden, e-Hükümet;

- Hükümeti ve hizmetleri daha erişilebilir yapma,
- Hizmetleri vatandaşlarına yönelik ve onların seçeneklerine göre oluşturma,
- Sosyal kapsamı düzenleme,
- Bilgileri daha iyi kullanma,

ana ilkelerini benimsemelidir.

e-Hükümet elektronik olarak sunulabilen hizmetlerin tümünü tasarlamaktadır. Sözkonusu hizmetlerin İnternet, mobil telefonlar; sayısal TV'ler, çağrı merkezleri ve kişisel bilgisayarlar tarafından erişilebilir bir strateji izlemelidir. Elektronik hizmet sunumu, kişisel bağlantıyı ortadan kaldırmaz, aksine bunun daha iyi olmasını desteklemektedir.

Doğrudan erişimli kamu hizmetleri iyi tasarlanmış ve erişilebilir olmalıdır. Yeni hizmetler herkesçe erişilebilir ve kullanımı kolay şekilde geliştirilmek zorundadır. Bu ise merkezden bu maksada yönelik güçlü bir etkin destek ihtiyacına işaret etmektedir. Birlikte çalışılabilirlik çatısını yürütecek ve bakımını üstlenecek yönetim otoritesine gerek bulunmaktadır. Diğer kamu kurum ve kuruluşları ile işbirliği içinde koordinatör olarak görev yapmalıdır. Bu birim;

- Stratejiyi sahiplenir, ayrıntılı değişim programını açıkça anlatır,
- Uygulamayı yönetir, Yeni fırsat ve inisiyatifleri belirler,
- Gelişmeler hakkında yönetime düzenli raporlar sunar,
- Hükümet portalı kurar, konuşan hükümet web sayfasını yönetir,
- Hükümet ve endüstri danışma işlerini yönetir,
- Hükümetin öncelikli teklif ve önerilerine hızlı cevap sağlamada ve hükümette ortak çalışma faaliyetlerini koordine etmede merkez noktası olarak davranır.
- Kamu ve özel sektörde belirlenen kullanıcıların kayıt işlemlerine bakar.
- Uyum sürecini yönetir ve ilgili ortak çalışma politika ve görevlerini yürütür.
- Diğer Hükümetler ve uluslararası birimlerle koordinasyonu yürütür.
- Vatandaş odaklı hizmet bütünlüğünü destekler.
- Bu çatının politikaların ve standartların uygulamasını yönetir.
- Paylaşılmış altyapı ve uygulamaların ilerlemesini sağlar.
- Bilgi yönetiminde ortak politikalar üretir.

Ulaşılabilir Hükümet

Yeni devlet vizyonu, vatandaşına, yapılan her işin merkezinde yer veren ve vatandaş için gerçekleştiren devlettir.

Bu vizyonu başarmada hedefler;

- Vatandaşlar için ana bir çıkış noktası ile devlet bilgilerine ve hizmetlerine doğrudan (on-line) erişim,

- Etkileşimli hükümet için vatandaşlara çok kanallı ve kolay erişimli hizmet sağlamak,
- Tutarlı ve ilgili bilgi ve hizmetler için esas araç, devletle etkilerini ve vatandaş deneyimini zenginleştirmek,
- Özel ve kamu sektörü hizmet sağlayıcıları için bir ortak,
- Vatandaşların işlemlerini güven ortamında gerçekleştirebilecekleri güvenilir bir ortam,
- Dünyada kendi sınıfında en iyisi olmak

için uğraşmalıdır.

Hükümet bilgi sistemleri internete bağlanırken, güvenlik riskine karşı korunmalı ve bu sistemlere vatandaşların kendilerine uygun zamanlarda ve kendi hızlarıyla ulaşılabilmesi sağlanmalıdır.

Hükümet, vatandaşlarla elektronik işlemleri yürütmeye devlet farklı birimlerine imkan tanıyarak, tahsis edilmiş yönlendirme ve kurumlara bağlantı hizmetlerinin güvenliğini ve doğrulamayı sağlamalıdır. Hükümet portalları, devlet kurumlarının internete açılmasında ve onların değerli belgeleri ve hizmetlerini, kamuya, özel ve gönüllü sektörlerle iletmede yardımcı olur.

Doğrudan erişimli (on-line) hizmet veren devlet, hükümeti bütünleşmiş bir organizasyon olarak gösterirken, devletle birebir ilişkisi olan vatandaşa kullanımı kolay, güvenli, kişisel hizmet sağlar. Bu, vatandaşın devlette kişisel penceresi olmasını ve kamu sektörü ile çalışmada kamu için tercih edilen yöntem olmayı amaçlar.

E-Devlet Uygulamasında Bilgi Sistemleri

e-Devlet, birleştirilmiş bilgi sistemlerini gerektirir. Uygun yolla tüm kamu sektöründe birlikte işletilebilir sistemlerin çalışması, vatandaşların ihtiyaçlarına göre yeniden biçimlendirilmiş, daha iyi hizmetlerin sağlanmasının anahtarını oluşturur.

e-Hükümetinin alt yapısını oluşturacak olan **Ulusal Bilgi Sistemi**, bilginin ilgili kurumlar arasında ve kurum içinde düzenlenebilmesi, ilişkilendirilmesi, paylaşılması ve kullanımının sağlanmasını amaçlayan **Türkiye Bilgi Sistemleri** topluluğudur.

Ulusal Bilgi Sistemi, sistemde yer alacak kurumların, ülke veri alt yapısını düzenleyecektir. Ulusal Bilgi Sistemi'nin bileşenleri; politikalar, teknoloji, kurumlar, standartlar, veri (ağları, tabanları, kaynakları, kullanıcıları) olarak, sistemin içinde aynı öncelikli bir ilişkiler yumağı oluşturmaktadır. Sistemin, belirli kurumlara, sektörlerle, ya da alana özel olmayıp, ülke genelinde hizmet vermesi planlandığından; Ulusal Bilgi Sistemi, ulusal düzeyde tüm kamu kurum ve kuruluşlarını, diğer sektörleri ve nihayet bireyleri içerecektir. Sistem kapsamının bu denli geniş olması ve bilgiye dayalı devlet yönetimi anlayışını gerektirmesi, süregelen kamusal yapının teknoloji ile bütünleşecek şekilde analizini gündeme getirmiştir.

Burada amaç; genelde, ülke yönetiminde çağdaş yapısal değişimleri gerçekleştirmek, özelde, yönetimi bilgi ve iletişim teknolojisi üzerine uyarlamaktır. Bu, sadece fiziki olarak, kamu kurum ve kuruluşlarında bilgisayarlaşma değil, ülke yönetim tarzını, en gelişmiş teknoloji üzerine bina ederek, kamu hizmetlerinde ve bürokraside köklü bir anlayış değişimini

getirmek anlamındadır. Bu faaliyetlerin başarıyla hayata geçirilebilmesi için Ulusal Bilgi Sistemi'nin oluşturulması gereği açıktır.

Başbakanlıkça, bu amaca yönelik olarak, kamu kurum ve kuruluşlarının yetki ve sorumluluğunda üretilen, konumsal, konuma bağlı tanımsal ve sözel verilerin dağıtılmış bilgi sistemleri ortamında, ulaşılabilir ve kullanılabilir olmasını sağlamak üzere bir dizi çalışma sürdürülmektedir. Bu çalışmaların yürütülmesi amacıyla **Başbakanlık Yönetim Bilişim Sistemi Merkezi (BYBS)** kurulmuştur.

Bu çalışmalarda, ilgili kurumlarca üretilen verilerin, ulusal standarttaki veri tabanlarında oluşturulması temel alınmaktadır. Söz konusu sistemlerin, ülke çapında kullanma, erişim yetkileri ve güvenliği göz önünde bulundurularak ilgili kullanıcılara açılması ve paylaşımının sağlanması amaçlanmaktadır.

Bu yaklaşım ile, iş bölümü ve koordinasyon anlayışı içinde, verilerin, ülke standartlarında üretilmeleri ve güncelleştirilmeleri, yüksek maliyetle elde edilmekte bulunan verilerde tekrarlamayı, dolayısıyla zaman, işgücü ve kaynak kaybının önlenmesinin koordinasyonu amacı güdülmektedir.

Çalışmanın amacına ulaşabilmesi ve ülke kalkınmasında etkin rol oynayabilmesi için aşağıdaki unsurların yürürlüğe konması planlanmıştır;

- Tüm Kamu kurum ve kuruluşlarının içinde yer aldığı Ulusal Kamu Bilgisayar Ağı'nın **(KAMU-NET)** kurulması,
- **KAMU-NET** üzerinden aktarılacak ürünlerin standardizasyonu ve sorumluluğunun belirlenmesi,
- Yetkili ve sorumlu kuruluşların ayrıntılı olarak ihtiyaçlarının belirlenmesi, veritabanı tasarımının yapılması ve veri üretimi için gerekli faaliyetlerin gerçekleştirilmesi,
- Veri üretim ya da dönüşüm işlemlerinin yöntemlerinin ve iş planının belirlenmesi,
- Tüm sistemin faydalı ve kullanılabilir hale getirilmesi, aktif halde tutulması, bu konuda temel karar ve önlemlerin alınması,
- Tüm kamu kuruluşları ve kullanıcıların, veri üretim ve paylaşım aşamalarında koordineli ve iş birliği içerisinde organizasyonunun yapılması,

Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Koordinasyonu

Tüm kullanıcılar için büyük önem taşıyan ve yapılacak her işte ve yatırımda kullanılması zorunlu olan ekonomik, sosyal, idari, çevresel, tarımsal, askeri ve siyasi gibi temel bilgilere ulaşabilmenin ve bu bilgilerin toplandığı ortak bir çalışma alanının oluşturulması için gerekli düzenlemelerin ve koordineli çalışmanın hazırlanması gereklidir.

Bu bağlamda, aynı işi yapan farklı kamu kurum ve kuruluşları, süregelen işlerinde kendi düzenlemelerine uygun çalışmış ve diğer kuruluşlarla ortak olan işlerini çok az farklılıklarla yürütmüşlerdir.

Kamu kuruluşlarının belirleyecekleri veri ihtiyaçlarına göre, her bir kamu kuruluşunun görev ve sorumluluğu ile bu sorumlulukları içeren kapsamlara ait alt başlıkların doğru ve ayrıntılı bir şekilde belirlenmesi gereklidir.

Çalışma çerçevesinde, kamu kuruluşları arasında hangi kuruluşun hangi temel veriyi hangi ürün standartında üretmesi gerektiğinin ortaya konması amacıyla,

kuruluşların yürürlükteki mevcut yetki ve sorumlulukları belirlenecektir. Yetki ve sorumluluklara yönelik konular ve bu konulara ilişkin verilerin toplanacağı ürün standartları belirtilecektir. Çalışmanın sonunda, kamu kuruluşlarına ait veri oluşumu ve güncelleştirme yetki ve sorumluluğunun paylaşımı sağlanmış olacaktır.

Başbakanlıkça yapılan çalışmalar

Türkiye Ulusal Bilgi Sistemi Kapsamı:

Bitirilen ve Güncellenen İşler:

- Devlet teşkilat yapısının ilişkisel, hiyerarşik ve yapısal izlenmesi,
- Kamu kurum ve kuruluşlarınca üretilen verilerin tespiti, veri sorumluluklarının tayini, bilgisayar ve İnternet kullanımı tespiti,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında bilgisayar ağı kuruluş denetimlerinin yapılması ve teknik altyapı faaliyetlerinin izlenmesi,
- Mevzuat bilgi bankası (resmi gazete, yasalar, yönetmelikler, genelgeler vb.),
- Kamu için İnternet servis sağlayıcı görevinin üstlenilmesi, kamu kurum ve kuruluşlarının hazırlanan ortak noktadan İnternet'e çıkmaları,
- Kamu kurum ve kuruluşları yazışma kodları ve sayısal dosyalama sisteminin hazırlanması,
- Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının İnternet vasıtasıyla ulaşabilecekleri merkezi ortak uygulama yazılımlarının hazırlanması
- Kamu kurum ve kuruluşlarının "vatandaş başvuru sayfası" oluşturulması
- Kamu kurum ve kuruluşlarının yeniden yapılanmaları faaliyetlerinin izlenmesi
- Kamu bilgisayar ağları güvenliğinin sağlanması yöntemlerinin araştırılması ve koordinasyonu,
- Elektronik imza, onay kurumu, elektronik noterlik, kamusal denetim mekanizmalarını kurmak, elektronik ticaret uygulamalarını yaygınlaştırmak,
- Kamu kurum ve kuruluşlarında yürütülen bilgi sistemleri faaliyetlerinin koordinasyonu,
- Özellikle yurt dışında bulunan kişilere yönelik "**Türkiyeyi Sevenler Web Listesi**" oluşturulması faaliyetleri,

Devam Eden İşler:

- Ulusal vatandaş adres veri tabanı ve yerleşim birimleri veri tabanının oluşturulması ve koordinasyonu
- Kamu kurum ve kuruluşları ortak evrak formları standartlarının oluşturulması,
- Trafik araştırma merkezi trafik sistemi projesi faaliyetleri
- Ulusal kamu bilgisayar ağını kurmak, sistemden faydalanacak projeleri oluşturmak, ağ üzerinden paylaşılacak bilgilerin standardını, sorumluluğu belirlemek ve bütün kamu kurum ve kuruluşlarını **kamu.net** altyapısına bağlamak, bu ağın, kurulum ve işletim masraflarını koordine etmek,
- Bilgi güvenliğini, kamu kurum ve kuruluşlarının yetki ve sorumlulukları dahilinde üretilen verilerin ulaşılabilirliğini sağlamak, ülke temel bilgilerinin üretiminin tekrarını önlemek, ihtiyaç duyulan ortak konulara ait verilerin altyapısını kurmak, tek anlamlı verilerin, sorumlu kuruluşunu tayin etmek,
- Projeler arası entegrasyon ve uyum çalışmaları başlatmak ve aynı amaca yönelik projeler için ortak çalışma ortamı sağlamak.

- Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının internet'e bağlanmasının sağlamak,
- Tüm kamu personelinin temel bilgisayar kültürü almasını, internet kullanıcısı olmasını sağlamak için kamu personeli bilişim sertifikası sistemini oluşturmak,
- Kamu kurum ve kuruluşlarının, vatandaşa hizmet noktasında, bilişim teknolojilerinin sağladığı yönetim ve iletişim yöntemleri ile, hızlı, güvenilir ve kolay bir kamu hizmeti için alt yapı oluşturmak,
- Sonuç olarak, buraya kadar temel yapısı açıklanan sistemin oluşmasında, geri dönüşü olmayan planlama hataları yapılmaması için vazgeçilemeyecek temel unsurlar şöyle sıralanabilir;
- Ülke verileri, oluşturulacak olan uluslararası yapıyı gözetken ülke veri standartlarında hazırlanacaktır,
- Ülke verilerinin paylaşılması, belirlenecek esaslar çerçevesinde sağlanacaktır,
- Dağıtık veri tabanları yönetim sistemi esas alınacaktır.
- Ülke verilerinin paylaşılmasının temel yapısını oluşturacak olan **kamu.net** bilgisayar ağı kurulacaktır. Tüm kamu kurum ve kuruluşlarının bu ağ üzerinde ilişkilendirilmesi sağlanacak ve ağ yatırımları, koordine edilecektir.
- **kamu.net** üzerindeki bilgi iletişimi ve paylaşımının ulusal tekniklerle güvenliği sağlanacaktır,
- Her kuruluşun, yasalarla belirlenmiş bulunan veri üretme ve bunları standartlarına uyan şekilde kendi veri tabanına aktarması ve güncel tutması temel görevi olacaktır.
- Güncel ve doğru veriye ulaşılabilmesi için, tek anlamlı veriler tek bir sorumlu kuruluşta tutulacaktır.
- Sistem, çevrime gerek kalmadan doğrudan ulaşılabilen sistemlere uygun olarak düzenlenecektir.
- Ülke güvenliğini ilgilendiren konular dışında, hiçbir şekilde merkezi bir veritabanı oluşturma yöntemi tercih edilmeyecektir.
- Sistem, önu açık ve yukarıda konu edilen temel konularda gelecekteki tüm gelişmelere kendini hazır tutacak şekilde hazırlanacaktır. Hiçbir şekilde günlük çözümlere yönelik tercihlere izin verilmeyecektir.

Türkiye UBS ile bilgiye erişim imkanları çok önemli ölçüde iyileşeceğinden, bilgi üretiminin ve dağıtımının önemli bir sektör olarak ön plana çıkması beklenmelidir. Bu kurallara göre oluşacak olan sistem, ülkemizin çağdaş ülke olmasına önderlik yapacaktır.

Sözkonusu konunun ayrıntılı tanımlamaları Başbakanlıkça yayınlanan **Ulusal Bilgi Sistemi** isimli yayınlımızda bulunmaktadır. Bu konularda yapılan faaliyetler, www.bybs.gov.tr web sayfasından izlenebilmektedir.

Prof.Dr. Gürol BANGER, Başkan
T.C. Başbakanlık, İdareyi Geliştirme Başkanlığı
T.C. Başbakanlık, Yönetim Bilişim Sistemi Merkezi
www.bybs.gov.tr
4, Gülözü Sok., Atatürk Blv, Kavaklıdere, Ankara / TÜRKİYE
Telefon : +90 312 4199726 , Faks : +90 312 4188190
E-posta : igb@basbakanlik.gov.tr, igb@bybs.gov.tr
gbanger@basbakanlik.gov.tr, gbanger@bybs.gov.tr